

Erfgoed 2.0

Nieuwe perspectieven
voor digitaal erfgoed

Bart De Nil & Jeroen Walterus (red.)

PHARO PUBLISHING

Erfgoed 2.0
Nieuwe perspectieven voor digitaal erfgoed

© 2009 FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw
Priemstraat 51, BE-1000 Brussel
www.faronet.be

www.pharopublishing.be

Concept en redactie: Bart De Nil & Jeroen Walterus
Eindredactie: Hilde Schoefs
Vormgeving: Typeface (Leuven)
Lettertype & papier: Cronos pro & Briem Akademi op maco mat
Beeldredactie: Bart De Nil & Jeroen Walterus
Tabbladillustraties: U.S. Army Photo's (Public domain)
Tekstcorrectie: Berty Goudriaan
Druk: Leën Offsetdruk (Hasselt)

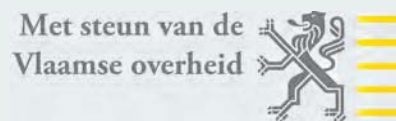
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Citeren met bronvermelding is wel toegestaan en wordt zelfs aangemoedigd.

Zoveel mogelijk is getracht de eventuele rechthebbenden van de afbeeldingen te achterhalen. Rechthebbenden die in dit verband niet zijn benaderd, wordt verzocht zich met de uitgever in verbinding te stellen.

ISBN: 978-90-8992-004-1
Wettelijk depot: D/2009/11.524/2

NUR : 612

Inhoud

Cultureel erfgoed en web 2.0 Bart De Nil & Jeroen Walterus	9
How will we preserve virtual worlds? Jerome P. McDonough	21
Mobiele ICT en erfgoed De bezoekerservaring verrijken met mobiele gidsen Kris Luyten, Jolien Schroyen, Karel Robert, Kris Gabriëls, Daniël Teunkens, Karin Coninx, Eddy Flerackers & Elke Manshoven	41
Open content, erfgoed en het publieke domein Esther Hoorn	63
Het gebruik van opencontentlicenties in het Vlaamse erfgoedveld Tom Evens	75
Van steekkaart tot webinterface De evolutie van metadatabeheer binnen de erfgoedsector Seth van Hooland & Hein Vanhee	87
Virtuele participatie Gert Nulens	109
De legpuzzel van digitale duurzaamheid Barbara Sierman	123
Businessmodelaspecten van digitale cultuurproductie en -consumptie Een kritische reflectie op enkele geldende mis- en opvattingen Olivier Braet	141
De digitale ontsluiting van audiovisueel erfgoed Ontwikkelingen en toekomstperspectieven Brecht Declercq	159
Een digitaal verleden Het gebruik van ICT in archeologisch onderzoek Lieven Verdonck, Geert Verhoeven, Frank Vermeulen & Hélène Verreyke	177
Bibliografie	193

Bibliografie

- AASMAN, S., *Ritueel van huiselijk geluk. Een cultuurhistorische verkenning van de familiefilm*. Amsterdam: Het Spinhuis, 2004
- ABOWD, G.D., ATKESON, C.G., HONG, J., LONG, S., KOOPER, R. & PINKERTON, M., 'Cyberguide: a mobile context-aware tour guide', *Wireless Networks*, 3 (1997) 5, pp. 421-433
- ADDIS, M., CHOI, F. & MILLER, A., 'Planning the digitization, storage and access of large scale audiovisual archives'. In: *Ensuring Long-term Preservation and Adding Value to Scientific and Technical data*, 2005, www.ukoln.ac.uk/events/pv-2005/pv-2005-final-poster-papers/045-poster.doc
- ANDERSON, C., *The Long Tail. Why the Future of Business is Selling Less of More*. New York: Hyperion, 2006
- ANDERSON, M.A., 'Computer games and archaeological reconstruction: the low cost VR'. In: *Enter the Past. The E-way into the Four Dimensions of Cultural Heritage. CAA 2003. Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology. Proceedings of the 31st Conference, Vienna, Austria, April 2003*, BAR International Series 1227, 2004, pp. 521-524
- ANDREW, D., LINFORD, N. & LINFORD, P., *Geophysical survey in archaeological field evaluation*. Swindon: s.e., 2008, www.english-heritage.org.uk/upload/pdf/GeophysicsGuidelines.pdf
- ARSENAULT, A.H. & CASTELLS, M., 'The Structure and Dynamics of Global Multi-Media Business Networks', *International Journal of Communication*, 2008, Vol. 2, pp. 707-748
- AUFFRET, G. & BACHIMONT, B., 'Audiovisual Cultural Heritage. From TV and Radio Archiving to Hypermedia Publishing'. In: GOOS, G., HARTMANIS, J. & VAN LEEUWEN, J., *Research and advanced technology for digital libraries*. Berlijn/Heidelberg: Springer Verlag, 1999
- BAILER, W., HÖLLER, F., MESSINA, A. et al., 'State of the art of content analysis tools for video, audio and speech'. *Deliverable D15.3 MDS3 of PrestoSpace*, http://prestospace.org/project/deliverables/D15-3_Content_Analysis_Tools.pdf
- BENKLER, Y., *The Wealth of Networks. How Social Production Transforms Markets and Freedom*. New Haven: Yale University Press, 2006, www.benkler.org/wealth_of_networks
- BERNERS-LEE, T., *Weaving the web. The original design and ultimate destiny of the World Wide Web, by its inventor*. San Francisco: Harper, 1999
- BONTE, L., 'VRT digitaliseert volledig filmarchief', *De Standaard*, 29 mei 2008
- BOWKER, G., *Memory practices in the sciences*. Cambridge: MIT Press, 2005
- BOYDENS, I., *Informatique, normes et temps*. Brussel: Bruylant, 1999

BIBLIOGRAFIE

194

- BOYLE, J., *The Public Domain. Enclosing the Commons of the Mind*. New Haven: Yale University Press, 2006
- BROWN, B., MACCOLL, I., CHALMERS, M., GALANI, A., RANDELL, C. & STEED, A., 'Lessons from the lighthouse: collaboration in a shared mixed reality system'. In: *Proceedings of CHI '03*, 2003, pp. 577-584
- CABRERA, J.S., FRUTOS, H.M., STOICA, A.G., AVOURIS, N., DIMITRIADIS, Y., FIOTAKIS, G. & LIVERI, K.D., 'Mystery in the museum: collaborative learning activities using handheld devices'. In: *Proceedings of MobileHCI '05*, 2005, pp. 315-318
- CALDERAN, L., HIDOINE, B. & MILLET, J., *Métadonnées: mutations et perspectives. Séminaire INRIA 29 septembre - 3 octobre 2008 - Dijon*. Paris: ABDS, 2008
- CIMINALE, M. & LODDO, M., 'Aspects of magnetic data processing', *Archaeological Prospection*, 8 (2001) 4, pp. 239-246
- CORREIA, N., ALVES, L., CORREIA, H., ROMERO, L., MORGADO, C., SOARES, L., CUNHA, J.C., ROMÃO, T., DIAS, A.E. & JORGE, J.A., 'Instory: a system for mobile information access, storytelling and gaming activities in physical spaces'. In: *Proceedings of ACE '05*, 2005, pp. 102-109
- DALY, P. & THOMAS, E., *Digital Archaeology: Bridging Method and Theory*. Oxford: Routledge, 2005
- DE HAAN, J., MAST, R. et al., *Bezoek onze site. Over de digitalisering van het culturele aanbod*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2006
- DE JONG, A., *Metadata in the audiovisual production environment. An introduction*. Hilversum: Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, 2003
- DE JONG, A., 'Users, producers and other tags. Trends and developments in metadata creation'. In: *FIAT/IFTA World conference*, Lissabon, October 12-15 2007, www.fiatifta.org/restricted/lisbon_2007/D2P11Adj.pdf
- DE NIL, B. & NULENS, G., 'Erfgoed 2.0. Nieuwe wegen voor digitaal erfgoed', *faro | tijdschrift over cultureel erfgoed*, 1 (2008) 1, pp. 47-49
- DIJKSTRA, J. J. & HOORN, E., 'Juridische aspecten van de digitale bibliotheek'. In: *De Digitale Bibliotheek*, Rotterdam: Essentials, 2008, <http://irs.ub.rug.nl/ppn/306166704>
- DINI, R., PATERNO, F. & SANTORO, C. 'An environment to support multi-user interaction and cooperation for improving museum visits through games'. In: *Proceedings of MobileHCI 2007*, 2007, pp. 169-175
- DONUES, M. & BRIESE, C., 'Full-Waveform Airborne Laser Scanning as a Tool for Archaeological Reconnaissance'. In: CAMPANA, S. & FORTE, M. (ed.), *From Space to Place. 2nd International Conference on Remote Sensing in Archaeology. Proceedings of the 2nd International Workshop, December 4-7, 2006, CNR, Rome, Italy*. BAR International Series 1568, 2006, pp. 99-105
- DUSOLLIER, S. & BENABOU, V.-L., 'Draw me a public domain'. In: TORREMANS, P. (ed.), *Copyright law: a handbook of contemporary research*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2007, pp. 161-184, www.crid/pdf/public/5662.pdf
- EDMONDSON, R., *Audiovisual archiving: philosophy and principles*. Paris: UNESCO, 2008

BIBLIOGRAFIE

- EPSTEIN, M. & VERGANI, S., 'History unwired: mobile narrative in historic cities'. In: *Proceedings of AVI '06*, 2006, pp. 302-305
- FALK, J. & DIERKING, L., *Learning from Museums: Visitor Experiences and the Making of Meaning*. Walnut Creek: Altamira Press, 2000
- FOULONNEAU, M. & RILEY, J., *Metadata for digital resources*. Oxford: Chandos Publishing, 2008
- FRIEDMAN, T., *The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2006
- GEE, J.P., *What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy*. New York: Palgrave Macmillan, 2003
- GIELEN, P. & LAERMANS, R., *Cultureel goed. Over het (nieuwe) erfgoedregiem*. Leuven: Lannoo, 2005
- GOMES, L., 'It may be a long time before the Long Tail is wagging the Web', *The Wall Street Journal*, July 26 2006
- GORDON, R. (ed.), *Ethnologue: Languages of the World*. Dallas: SIL International, 2005
- GORDON-MURNANE, L., 'Social bookmarking, Folksonomies and Web 2.0 Tools', *Searcher – the magazine for Database Professionals*, 14 (2006) 6
- GRAZIOLA, I., PIANESI, F., ZANCANARO, M. & GOREN-BAR, D., 'Dimensions of adaptivity in mobile systems: personality and people's attitudes'. In: *Proceedings of IUI '05*, 2005, pp. 223-230
- GREENBERG, J. & MENDÉZ, E. (eds.), *Knitting the semantic web*. Binghamton: The Haworth Information Press, 2007
- HATCHER, S.J., *Snapshot study on the use of open content licenses in the UK cultural heritage sector*. Bath: Eduserv Foundation, 2007, www.eduserv.org.uk/foundation/studies/cc2007
- HEDSTROM, M. & LAMPE, C., 'Emulation vs. Migration: Do Users Care?', *RLG DigiNews*, 5 (2001) 6, <http://worldcat.org/arcviewer/1/OCC/2007/08/08/0000070519/viewer/file878.html>
- HEIN, G., *Learning in the Museum*. London: Routledge, 1998
- HERTZ, T., *Understanding mobility in America* 2006. Washington D.C., Center for American Progress, 2006, www.americanprogress.org/issues/2006/04/Hertz_MobilityAnalysis.pdf
- HOORN, E., *Creative Commons licenses for cultural heritage institutions. A Dutch perspective*. Amsterdam: IVIR, 2006, www.ivir.nl/creativecommons/index-en.html
- HOORN, E., 'Erfgoedinstelling als digitaal curator', *InformatieProfessional*, 03 (2008), pp.26-29
- JERZ, D., 'Somewhere Nearby is Colossal Cave: Examining Will Crowther's Original 'Adventure' in Code and in Kentucky', *Digital Humanities Quarterly*, 1 (2007) 2, www.digitalhumanities.org/dhq/vol/001/2/000009.html
- JONES, M. & BEAGRIE, N., *Preservation management of digital materials: a handbook*. London: British Library Publishing, 2001, www.dpconline.org/graphics/handbook

BIBLIOGRAFIE

196

- KAMPEL, M. & SABLATING, R., 'New achievements on Pottery Reconstruction', In: *Enter the Past. The E-way into the Four Dimensions of Cultural Heritage. CAA 2003. Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology. Proceedings of the 31st Conference, Vienna, Austria, April 2003*, BAR International Series 1227, 2004, pp. 117-120
- KEEN, A., *The cult of the amateur: how today's internet is killing our culture and assaulting our economy*. London: Brealey, 2007
- KLIJN, E. & DE LUSENET, Y., *Tracking the Reel World. A survey of the audiovisual collections in Europe*. Amsterdam: European Commission on preservation and Access, 2008
- KOUWENHOVEN, T., 'Zoeken + navigeren = vinden! Over zoekers, zoekgedrag, zoekmachines en hun interfaces bij het zoeken naar audiovisuele content'. In: Lauwers, M. & Hogenkamp, B., *AudioVisueel. Van emancipatie tot professionalisering. Jaarboek 2005*. Den Haag: s.e., 2006
- LESSIG, L., *Free Culture: How Big Media Uses Technology and the Law to Lock Down Culture and Control Creativity*. New York: Penguin Press, 2004
- LESSIG, L., *Code, version 2.0*. New York: Basic Books, 2006, <http://codev2.cc>
- LESSIG, L., *Remix: making art and commerce thrive in the hybrid economy*. New York: The Penguin Press, 2008
- LIEDTKE, M., 'Google Abandons Web Video Sales', *Associated Press*, August 13 2007
- LIESENBORG, J., *Emiplib: Edm media over ip library*, <http://research.edm.uhasselt.be/emiplib/emiplib.html>
- LIEVENS, J., DE MEULEMEESTER, H. & WAEGE, H., 'Naar een verklingsmodel voor publieke kunstparticipatie'. In: LIEVENS, J. & WAEGE, H. (red.), *Cultuurparticipatie in breedbeeld. Eerste analyses van de survey 'Cultuurparticipatie in Vlaanderen 2003-2004'*. Antwerpen: De Boeck, 2005, pp. 45-83
- LIM, M.Y. & AYLETT, R., 'Narrative construction in a mobile tour guide'. In: *International Conference on Virtual Storytelling, Lecture Notes in Computer Science*, Vol. 4871, 2007, pp. 51-62
- LOCK, G., *Using Computer in Archaeology: Towards Virtual Pasts*. New York: s.e., 2003.
- LONGLEY, P., GOODCHILD, M.F., MAGUIRE, D. & RHIND, D., *Geographical Information Systems: Principles, Techniques, Management and Applications*. Hoboken: s.e., 2005
- LUYTEN, K., THYS, K. & CONINX, K., 'Profile-Aware Multi-Device Interfaces: An MPEG-21-Based Approach for Accessible User Interfaces'. In: *Accessible Design in the Digital World 2005 (Workshops in Computing (eWIC) Series)*, 2005, http://research.edm.uhasselt.be/~kris/research/publications/addworld/ewic_ad05_s2paper2.pdf
- MANOVICH, L., *The language of new media*. Cambridge: MIT Press, 2001
- MASLOW, A.H., 'A Theory of Human Motivation', *Psychological Review*, 50 (1943), pp. 370-396, <http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm>
- MASON, I., 'Cultural information standards – political territory and rich rewards'. In: CAMERON, F. & KENDERDINE, S. (eds.), *Theorizing digital cultural heritage. A critical discourse*. Cambridge: MIT Press, 2007, pp. 223-243

BIBLIOGRAFIE

- MELENHORST, M., GROOTVELD, M. & VEENSTRA, M., 'Tag-based information retrieval for educational videos'. In: *EBU Technical Review*. 214 (2008) 2. Genève: EBU, 2008
- MELLOR, P., WHEATLY, P. & SERGEANT, D., 'Migration on request, a practical technique for preservation'. In: GOOS, G., HARTMANIS, J. & VAN LEEUWEN, J. (eds.), *Research and Advanced Technology for Digital Libraries : 6th European Conference, ECDL 2002 Rome, Italy, September 16-18, 2002 Proceedings. Lecture Notes in Computer Science*, Berlin / Heidelberg: Springer, 2002, pp. 516-526
- MELLOR, P., 'CAMiLEON: Emulation and BBC Domesday', *RLG Digitnews*, 7/2 (2003), <http://worldcat.org/arcviewer/1/OCC/2007/08/08/0000070511/viewer/fle3600.html#feature3>
- NULENS, G., DAEMS, M. & BAUWENS, J., 'Virtuele cultuurparticipatie in Vlaanderen'. In: LIEVENS, J. & WAEGE, H. (red.), *Cultuurparticipatie in breedbeeld. Eerste analyses van de survey 'Cultuurparticipatie in Vlaanderen 2003-2004'*. Antwerpen: De Boeck, 2005, pp. 115-138
- NULENS, G. & MICHIELS, K., 'Experteninterviews'. In: MICHIELS, K. & MECHANT, P. (red.), *Het virtuele kunstencentrum van de toekomst*. s.l.: Lulu.com, 2007, pp. 68-102
- OOMEN, J. & VAN KRANENBURG, R., *Internet en het nieuwe leren. De toepassing van streaming media*. Hilversum: s.e., 2003
- OPPERMAN, R. & SPECHT, M., 'A context-sensitive nomadic exhibition guide'. In: *Proceedings of HUC '00*, 2000, pp. 127-142
- OTLET, P., *Traité de documentation. Le livre sur le livre. Théorie et pratique*. Bruxelles: Editions Mundaneum, 1934, p. 430
- PALFREY, J. & GASSER, U., *Case study mashups interoperability and elnnovation*. Berkman Publication Series, November 2007, <http://cyber.law.harvard.edu/interop/pdfs/interop-mashups.pdf>
- PARKER, G. & VAN ALSTYNE, M., 'Two-Sided Network Effects', *Management Science*, 51 (2005) 10, pp. 1494-1504
- PASQUINELLI, M., *The Ideology of Free culture and the Grammar of Sabotage*. Rotterdam: NAI Publishers, 2008
- RAYMOND, E-S., *The Cathedral and the Bazaar*. 2000, www.catb.org/~esr/writings/cathedral-bazaar/cathedral-bazaar
- RICHADTS, J.D., 'Electronic publication in archaeology'. In: EVANS, T. & DALY, P. (eds.), *Digital Archaeology: Bridging Method and Theory*. New York: s.e., 2005, pp. 213-225
- ROCHET, J-C. & TIROLE, J., 'Platform Competition in Two-sided Markets', *Journal of the European Economic Association*, June, 1(4), pp. 990-1029
- SANDFORD, R. & WILLIAMSON, B., *Games and learning*. Bristol: NESTA Futurelab, 2005
- SARKISSIAN, J.M., *The Search for the Apollo 11 SSTV Tapes*. Parkes: CSIRO Parkes Observatory, 2006. Retrieved April 20, 2008, www.honeysucklecreek.net/Apollo_11/tapes/Search_for_SSTV_Tapes.pdf
- SCHOT, F., 'De praktijk: archiefsites: de ontwikkeling van etalage tot zoekmachine', *Het Archievenblad*, 109 (2005) 1

BIBLIOGRAFIE

198

- SCHÜLLER, D., *Audiovisual research collections and their preservation*. Amsterdam: European Commission on preservation and Access, 2008
- SCHMIDT, A., 'Remote Sensing and Geophysical Prospection', *Internet Archaeology*, 15 (2004) 9
- S.N., '37 CFR Part 201, Docket No. RM 2005-11, Exemption to Prohibition on Circumvention of Copyright Protection Systems for Access Control Technologies – Final Rule'. In: *Federal Register* 71(227) *Rules and Regulations*, November 27 2006, pp. 68472-68480, www.copyright.gov/fedreg/2006/71fr68472.html
- S.N., *Combining TPS and GPS. SmartStation and SmartPole. High performance GNSS systems*. Heerbrugg: Leica Geosystems, 2007
- S.N., 'Ensuring the Longevity of Digital Information', *Scientific American Magazine*, January 1995
- S.N., ISO 14721:2003. *Space data and information transfer systems – Open archival information system – Reference model (1st ed.)*. Geneva: International Organization for Standardization, 2003
- S.N., *Programmed Data Processor-1 Manual*. Maynard: Digital Equipment Corporation, 1961 Retrieved September 15, 2008, http://archive.computerhistory.org/resources/text/dec/pdp-1/dec.pdp-1.pdp-1_programmed_data_processor-1.1961.102664957.pdf
- SUROWIECKI, J., *The Wisdom of Crowds: Why the Many Are Smarter Than the Few and How Collective Wisdom Shapes Business, Economies, Societies and Nations*. London: Little Brown, 2009
- SWARTZ, J., 'Negotiating the visual turn: new perspectives on images and archives', *The American Archivist*, 67 (2004) 1, pp. 107-122
- THOMAS, D. & MULLEN, J., 'Vivendi May Fuel More Game Deals', *The Wall Street Journal*, December 6, 2007. Retrieved September 27, 2008 <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=1393826851&SrchMode=1&sid=2&Fmt=4&VInst=PROD&VType=PQD&RQT=309&VName=PQD&TS=1222547300&clientId=36305>
- VAN DER HOEVEN, J.R., VAN DIESEN, R.J. & VAN DER MEER, K., 'Development of a Universal Virtual Computer (UVC) for Long-Term Preservation of Digital Objects', *Journal of Information Science*, 31 (2005) 3, pp. 196-208
- VANDER STICHELE, A., GIELEN, P. & LAERMANS, R., 'Vlaming zonder cultureel geheugen? De actuele erfgoedparticipatie en -interesse in Vlaanderen'. In: LIEVENS, J. & WAEGE, H. (red.), *Cultuurparticipatie in breedbeeld. Eerste analyses van de survey 'Cultuurparticipatie in Vlaanderen 2003-2004'*. Antwerpen: De Boeck, 2005, pp. 85-113
- VANDE WINKEL, R., *Mondelinge, historische bronnen in Vlaanderen. Eindverslag onderzoeksproject "Van horen zeggen" (I)*. Gent: Universiteit Gent, 2004
- VANDE WINKEL, R. & BILTEREYST, D., *Bewegend geheugen. Een gids naar audiovisuele bronnen over Vlaanderen*. Gent: Academia Press, 2004
- VAN DITZHUIJZEN, O., 'Europese digitale databank Europeana.eu ontsluit collecties musea en bibliotheken', *NRC Handelsblad*, 26 augustus 2008

BIBLIOGRAFIE

- VAN HOOLAND, S., 'From spectator to annotator. Possibilities offered by User-Generated Metadata for Digital Cultural Heritage Collections'. In: *Immaculate Catalogues: Taxonomy, Metadata and Resource Discovery in the 21st Century, Proceedings of CILIP Conference, University of East Anglia, UK, September 13-15 2006*, Norwich: UEA, 2006
- VAN HOOLAND, S., 'Entre formalisation et déconstruction: état de l'art critique de l'application documentaire des ontologies et folksonomies dans le domaine de l'indexation du patrimoine culturel numérique'. In: *Organisation des connaissances et société des savoirs: concepts, usages, acteurs. Actes du colloque ISKO 2007, Université Paul Sabatier IUT, Toulouse, 7 et 8 Juin 2007*, pp. 33-47
- VAN HOOLAND, S., KAUFMAN, S. & BONTEMPS, Y., 'Answering the call for more accountability: applying data-profiling to museum metadata'. In: *International conference on DublinCore and metadata applications*, Berlin, September 22- 26 2008, pp. 93-103
- VAN HORIK, R., *Permanent pixels. Building blocks for the longevity of digital surrogates of historical photographs*. Den Haag: DANS, 2005
- VAN KLAVEREN, A., 'Keynote'. In: *Online News Association Conference*, Washington D.C.: s.e., October 5-7 2006
- VAN LOO, A., 'Het audiovisuele archief in de 20e eeuw', *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, 2 (2000)
- VAN LOON, H., GABRIËLS, K., TEUNKENS, D., ROBERT, K., LUYTEN, K., CONINX, K. & MANSHOVEN, E., 'Supporting social interaction: a collaborative trading game on PDA'. In: *Proc. of M&W 2007*, 2007, pp. 41-50
- VERDONCK, L., 'Using the three-dimensional capabilities of GPR to reinterpret the Roman town of Mariana (Corsica)'. In: *On the road to reconstructing the past. CAA 2008. Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology. Proceedings of the 36th Conference, Budapest. Hungary, April 2008* (in press)
- VERHOEVEN, G. 'Imaging the Invisible. Using modified Digital Still Cameras for Straightforward and Low-Cost Archaeological Near-InfraRed Photography', *Journal of Archaeological Science*, 35 (2008) 12, pp. 3087-3100
- VOM LEHN, D. & HEATH, C., 'Accounting for new technology in museum exhibitions', *International Journal of Arts Management*, 7 (2005) 3, p. 11-21
- WALLACE, J.M., *Atmospheric Science: An Introductory Survey*. Burlington: Elsevier Academic Press, 2006
- WALTERUS, J., 'E-cultuur en cultureel erfgoed'. In: DE WIT, D. & ESMANS, D. (red.), *E-cultuur. Bouwstenen voor praktijk en beleid*. Leuven/Voorburg: Acco, 2006, pp. 121-149
- WEEGHMANS, L., 'Gebruikersonderzoek: analyse en evaluatie van het VACF prototype'. In: MICHIELS, K. & MECHANT, P. (red.), *Het virtuele kunstencentrum van de toekomst*. s.l.: Lulu.com, 2007, pp. 103-136
- WHEATLY, D., 'Cumulative Viewshed Analysis: a GIS-based Method for Investigating Intervisibility, and Its Archaeological Application'. In: LOCK, G. & STANCIC, Z. (eds.), *Archaeology and Geographical Information Systems: A European Perspective*. London: s.e., 2005

BIBLIOGRAFIE

200

- WOODRUFF, A., AOKI, P., HURST, A. & SZYMANSKI, M.H., 'Electronic guidebooks and visitor attention'. In: *Proceedings of 6th International Cultural Heritage Informatics Meeting*, 2001, pp. 437-454
- WUBS, H. & HUYSMANS, F., *Klik naar het verleden. Een onderzoek naar gebruikers van digitaal erfgoed: hun profielen en zoekstrategieën*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2006a
- WUBS, H. & HUYSMANS, F., *Snuffelen en graven. Over doelgroepen van digitaal toegankelijke archieven*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2006b
- YOUSSEF, M. & AGRAWALA, A., 'The Horus WLAN location determination system'. In: *Proceedings of MobiSys '05*, 2005, pp. 205-218
- ZANINI, M., 'Using 'power curves' to assess industry dynamics. A new way of looking at industry structures reveals startling patterns of inequality among even the largest companies', *McKinsey Quarterly*, November 2008
- ZENG, M. & QIN, J., *Metadata*. London: Facet Publishing, 2008

FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, Priemstraat 51, 1000 Brussel (<http://www.faronet.be>), geeft het bijgaande onderdeel van het werk *Erfgoed 2.0, Nieuwe perspectieven voor digitaal erfgoed* vrij voor verspreiding onder een Creative Commons Naamsvermelding-Geen Afgeleide werken 2.0 België Licentie. (1 januari 2010)

De Creative Commons Naamsvermelding-Geen Afgeleide werken 2.0 België Licentie is van toepassing op dit werk. Ga naar <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/2.0/be/> of stuur een brief naar Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, VS om deze licentie te bekijken.

De gebruiker mag het werk kopiëren, verspreiden en doorgeven, onder de volgende voorwaarden:

- **Naamsvermelding:** de gebruiker dient bij het werk de door de maker of de licentiegever aangegeven naam te vermelden (maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat zij daarmee instemmen met uw werk of uw gebruik van het werk).
- **Geen afgeleide werken:** de gebruiker mag het werk niet bewerken.

Bij hergebruik of verspreiding dient de gebruiker de licentievoorwaarden van dit werk kenbaar te maken aan derden.

De gebruiker mag afstand doen van een of meerdere van deze voorwaarden met voorafgaande toestemming van de rechthebbende.

Niets in deze licentie strekt ertoe afbreuk te doen aan de morele rechten van de auteur, of deze te beperken.

Het voorgaande laat de wettelijke beperkingen op de intellectuele eigendomsrechten onverlet.

De tekst van de volledige licentie is beschikbaar op de website van Creative Commons:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/2.0/be/legalcode.nl>